

Region Örebro läns resultatredovisning av det regionala utvecklingsarbetet 2024 enligt förordning (2024:99)

Landsbygds- och infrastrukturdepartementets diarienummer LI2024/01817

Tillväxtverkets diarienummer Å 2024-638

Region Örebro läns diarienummer 24RS10837

1. Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd	3
2. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling	8
3. Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande.....	14
4. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet	18
5. Anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	22
6. Analys, uppföljning och utvärdering.....	25

1. Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd

1.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom detta område har genomförts.

Analys, samverkan och finansiering är centrala strategiska verktyg i Region Örebro läns (RÖL) arbete med att möta samhällsutmaningar och främja regional utveckling. Genom att förena olika resurser och kompetenser kan komplexa utmaningar hanteras mer effektivt, men finansiering är ofta en nödvändig förutsättning för att dessa samverkande insatser ska kunna omvandlas till långsiktiga resultat. RÖL verkar därför aktivt för att stärka kopplingen mellan samverkan och finansiering inom flera områden.

Tillgång till utbildning påverkar både individens livsvillkor och samhällets utveckling. Regionen främjar samarbeten mellan skolhuvudmän samt mellan chefsgrupper inom skola, utbildning och kompetensförsörjning genom olika nätverk. Dessa nätverk stärker dialogen och förbättrar planeringen av framtidens utbildningsinsatser, men ytterligare resurser behövs för att säkra utbildningens kvalitet i hela länet.

I samarbetet med länsstyrelsen och kommunerna fokuserar RÖL på att skapa en tillgänglig och välfungerande kollektivtrafik och infrastruktur som möjliggör likvärdiga chanser till boende, utbildning och arbete. Finansiering är avgörande här, och borttagandet av de statliga stadsmiljöavtalen har skapat utmaningar för att vidareutveckla kollektivtrafiken.

Den offentligt finansierade kulturen är en viktig del av välfärden och bidrar till ett attraktivt samhälle. Under 2024 har RÖL dock mött stora ekonomiska utmaningar. Begränsad statlig uppräknings och regionala nedskärningar har påverkat den professionella kulturen, folkbildningen och projektstödet negativt. Trots detta arbetar RÖL strategiskt för att upprätthålla kulturområdets nivåer, även om vissa områden som professionell dans och utvecklingsprojekt har behövt prioriteras ned.

Civilsamhället spelar en central roll i att identifiera samhällsutmaningar och utveckla innovativa lösningar. Föreningar och idéburna organisationer stärker sociala band och erbjuder alternativa serviceformer. Föreningsstöd och stöd till studieförbund är avgörande för ett starkt civilsamhälle, men ekonomiska begränsningar under 2024 har tvingat RÖL att pausa flera stödformer. Detta skapar utmaningar för civilsamhällets långsiktiga arbete. RÖL bygger partnerskap mellan civilsamhällesorganisationer, Örebro universitet och offentliga aktörer för att utveckla lösningar på sociala utmaningar. Initiativ som *Partnerskapet för sociala innovationer* stärker arbetet med utsatta grupper och ansökningar om EU-finansiering används för att bygga resurser. Dock behövs långsiktig finansiering för att skapa hållbara effekter.

RÖL har ingått en överenskommelse med kommunerna, idrottsrörelsen och bildningsförbund för ett långsiktigt och jämlikt folkhälsoarbete. Målet är att minska hälsoskillnader och stärka social sammanhållning, men ekonomiska nedskärningar har skapat ett behov av prioriteringar och effektiviseringar för att upprätthålla insatserna. RÖL fortsätter att verka för att dessa insatser ska ha en tydlig och positiv påverkan på invånarnas livsvillkor.

RÖL arbetar också aktivt med energi- och klimatfrågor genom att stötta kommunerna i deras energiplanering och främja nyetableringar i länet. RÖL erbjuder energi- och klimatrådgivning som ger invånarna vägledning kring energianvändning och klimatåtgärder. Dock skapar Energimyndighetens förslag om att centralisera rådgivningen en oro, då detta kan minska den lokala kompetensen och tillgången till stöd för invånarna. Behovet av resurser för att bygga regional kompetens är stort, särskilt för att stärka energiplaneringen i kommunerna.

1.2 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Kulturaktörer som är regionalt finansierade skapar kultur för barn och arbetar för att sänka trösklarna till sina kulturverksamheter exempelvis för personer med lägre socioekonomiska förutsättningar. En viktig del i att skapa en likvärdig tillgång till kultur i länet är möjliggörandet av professionell kultur i skolan, som inbegriper samverkan mellan kultur- och utbildningssektorn.

RÖL stöttar civilsamhällesorganisationer och folkbildning. Det främjar anställningsbarhet och skapar förutsättningar för självförsörjning. Den sociala hållbarheten stärks när dessa organisationer erbjuder mötesplatser och aktiviteter som motverkar utanförskap och skapar sammanhållning. Många civilsamhällesinitiativ är också inriktade på att sprida medvetenhet om miljö och hållbar livsstil.

Inom kollektivtrafiken fokuserar RÖL på att bygga ut BRT-stråket i Örebro, särskilt för att stärka tillgängligheten i socioekonomiskt utsatta områden där invånarna är mer beroende av kollektivtrafik än i andra delar. Denna satsning bidrar både till social jämlikhet och ekonomisk effektivitet genom att erbjuda kostnadseffektiva transportmöjligheter. Den förbättrade tillgängligheten minskar även behovet av bilresor och leder till lägre utsläpp.

I samhällsplaneringen pågår ett arbete för att skapa hållbara infrastrukturlösningar. Arbetet inkluderar planering för hållbar drönarteknik och utveckling av regionens transportsystem.

För att möta utmaningen om en hållbar energiförsörjning och tillgång till effekt fortsätter RÖL att arbeta med energieffektivisering på lokal och regional nivå. Aktivt arbete för att öka kunskap och sprida goda exempel om energieffektivisering har skett under året. Då energieffektivisering inte lyfts i de nationella energipolitiska målen blir frågan än mer viktig att arbeta med på lokal nivå.

Inom välfärd och folkhälsa tar RÖL ett helhetsgrepp om hållbarhet genom projekt som "Nu börjar vi med barnen." Syftet är att skapa en positiv förändringskultur och stärka barns och ungas välmående, vilket minskar sociala klyftor och stärker lokalsamhällets sammanhållning. Dessutom riktar man sig till beslutsfattare för att prioritera främjande insatser och sätta folkhälsan högt på agendan, vilket stöder den långsiktiga sociala hållbarheten.

1.3 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Inom kollektivtrafiken utgår satsningar från de strukturbilder som presenteras i den regionala utvecklingsstrategin, med fokus på starka stråk och prioritering av områden med större kollektivtrafikbehov. För att nå även landsbygdsområden kompletteras detta med närtrafik som gör kollektivtrafik mer tillgänglig för boende i hela länet.

Kulturarbetet är utformat för att säkerställa tillgång till kulturuttryck i hela länet genom kultursamverkansmodellen. Kulturaktörerna är spridda över olika delar av länet och genomför turnéer, utställningar, och program i kommuner utanför Örebro tätort. För att öka tillgängligheten har RÖL även satsat på kultur i skolan och kultur på fritiden i hela länet, samt insatser för att stärka kulturutbudet på landsbygden och inom vård och omsorg. Bibliotek och studieförbund spelar en viktig roll genom att tillhandahålla kulturevenemang på mindre orter och i områden med sämre socioekonomiska livsvillkor.

Stödet till civilsamhället bygger också på ett territoriellt perspektiv, där både föreningsstöd och stöd till studieförbunden är kopplade till krav på regional spridning. Nätverk som *Partnerskapet för sociala innovationer* och kommunala nätverk för civilsamhällesfrågor är utformade för att stärka samarbetet och sprida sociala initiativ över länet. RÖLs projektansökningar under året visar en bred geografisk representation av civilsamhällesorganisationer och kommuner, vilket stärker det regionala samarbetet.

RÖL arbetar för att minska ojämlikhet genom riktade insatser baserade på geografiska och statistiska analyser som identifierar skillnader i livsvillkor både mellan och inom kommunerna.

1.4 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.¹

Inom kulturområdet har de regionalt finansierade kulturaktörerna genomfört över 2 200 kulturarrangemang, inklusive föreställningar och utställningar, som samlade 364 774 personer i publik och deltagare. Av dessa arrangemang var 1 075 riktade till barn, med en publikandel av barn (0-18 år) på 20 procent, vilket speglar RÖLs strävan att nå unga. Kulturaktiviteter har genomförts i alla länets tolv kommuner och 69 procent av arrangemangen skedde utanför Örebro kommun. Den regionala biblioteksverksamheten har genomfört 61 aktiviteter för att stärka en likvärdig tillgång till folkbiblioteksservice i hela länet.

Samarbetet inom Partnerskapet för sociala innovationer har lett till att flera aktörer kunnat samlas kring en ansökan till ESF+ programområde E, i syfte att arbeta för unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS). Samverkan kring civilsamhälle och

¹ För definitioner och exempel av resultat i form av prestationer och effekter samt aktuella mål, se s. 3–4 i *Anvisningar*.

social ekonomi har främjats genom regelbundna möten med kommunala aktörer, medan initiativ för att stärka tidiga insatser för barn och unga har genomförts i samarbete mellan chefsgrupper inom skola, social välfärd, vård och folkhälsa. RÖLs representation i projekt som #framtid och #vibehövs, med fokus på att stödja ungdomar med problematisk skolfrånvaro och de i anpassad gymnasieskola, belyser engagemanget för att främja unga individers utbildning och framtida sysselsättning. Länets skolchefer har tillsammans med samverkansråd och externa aktörer som Länsstyrelsen och polisen genomfört en utbildningsdag för att gemensamt hantera utmaningar kring barn och unga som är i riskzonen. Samverkansgruppen för barn och unga, som inkluderar chefer från skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård, samt folkhälsochefen och civilsamhällesaktörer, arbetar för ett holistiskt stöd till unga och deras skolgång. Samordnad individuell plan (SIP) vidareutvecklas för att förbättra samverkan mellan region och kommun, med fokus på elevens behov genom ett digitalt verktyg.

RÖL stöttar kommunerna i att integrera energiplaner och nätutvecklingsplaner i samhällsplaneringen, vilket bidrar till en bättre förståelse av kommunernas roll i att avlasta energisystemet och främjar Agenda 2030-målet om hållbar energi för alla.

RÖL har fortsatt att bygga kunskapsunderlag och stärka strategier inom områden som psykisk hälsa, nära vård och föräldrastöd.

Beslutsfattare inom länet har fått epidemiologiska underlag och hälsoinformation för att fatta informerade beslut.

1.5 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till.² Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Inom kulturområdet möjliggör de verksamhetsmedel som RÖL fördelat till kulturaktörer att invånare och besökare kan ta del av professionell och nyskapande kultur till reducerade priser. Det bidrar till länets attraktionskraft. Satsningar på kultur för barn, både i skolan och på fritiden, bidrar till att alla barn, oavsett socioekonomisk bakgrund, får möjlighet att uppleva och själva skapa kultur, vilket stärker demokratin. De regionalt finansierade kulturaktörerna och medel som fördelas till folkbildningen bidrar till en mer likvärdig välfärd genom att kultur når ut till invånarna även utanför centralorten.

Partnerskapet för sociala innovationer har genom gemensamma ansökningar och projektutlysningar tagit viktiga steg mot ökad samverkan. Ett exempel är arbetet kring UVAS där engagemang från flera sektorer skapar förutsättningar för att minska organisatoriska klyftor.

Informationsutbyte och erfarenhetsdelning har lett till en ökad medvetenhet och kunskap om vikten av tidiga insatser för barn och unga. Flera kommuner har arbetat

² Ibid.

vidare med sina strukturer för samordning, exempelvis i norra länsdelen där fem kommuner anslutit sig till initiativet Backa barnet där även Polismyndigheten medverkar. En alltmer utvecklad samverkan mellan olika aktörer, såsom regional utveckling, hälso- och sjukvården, länets kommuner, RF-SISU Örebro län och Generation Pep, har lett till konkreta insatser, bland annat ett projekt i förskolor för att främja hälsosamma mat- och rörelsevanor hos barn. Även i Degerfors och norra Örebro läns kommuner syns effekter av arbetet med tidiga samordnade insatser (TSI), vilket har skapat dialog och intresse för att utveckla fler liknande insatser.

2. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

2.1 Beskriv hur ni har arbetat med fastställda mål och prioriteringar för regionens kompetensförsörjningsarbete.

För att nå målen i RUS har länets aktörer tillsammans med Region Örebro län (RÖL) tagit fram en regional handlingsplan för kompetensförsörjning.

Handlingsplanen är ett verktyg för att för organisera och koordinera det regionala kompetensförsörjningsarbetet. En extern utvärdering av handlingsplanen pågår, där även möjligheten att skapa ett regionalt kompetensråd undersöks. Resultatet väntas i början av 2025.

I framtagande deltog även utbildningssystemets aktörer; ansvariga för gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning, folkhögskolor, studieförbund, anordnare av yrkeshögskoleutbildningar, Örebro läns bildningsförbund, Örebro universitet; samt arbetsgivare, branschorganisationer, Almi Mälardalen, Arbetsförmedlingen, Business Region Örebro samt Handelskammaren Mälardalen.

Sedan 2023 har alla regioner arbetat tillsammans med att tydliggöra hur man ser på sitt uppdrag kring kompetensförsörjning genom att utveckla en baspresentation om det regionala kompetensarbetet.

När utvärderingen är klar kan handlingsplanen komma att revideras med insikter från berörda aktörer.

Myndighetssamverkan och projektet TSI för att stärka styrningen, samverkan och förvaltningen gällande Sveriges kompetensförsörjning är mycket positivt och blir intressant för det framtida arbetet.

2.2 Beskriv hur ni har arbetat med bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

Under året har en särskild rutin upprättats för att beskriva insamlingsprocessen för de regionala bedömningarna. Dialoger med arbetsgivare och centrala branscher utgör en viktig del i att göra dessa bedömningar, tillsammans med statistik och kunskapsunderlag om arbetsmarknaden. Genom att identifiera och kartlägga arbetsgivare i relevanta nätverk som Teknikcollege, Industrirådet, Handelskammarens IT-nätverk och Business Region Örebro, samt inom områden som vård och omsorg och turism, kan dialogerna också driva handlingsplanen framåt.

Resultaten från bedömningarna presenteras i ledningsgrupper och relevanta nätverk, och lärande utbyten sker kontinuerligt, exempelvis inom kompetensförsörjningsnätverket för Östra Mellansverige (ÖMS) och via Tillväxtverkets regionala kompetensnätverk. Arbetet med att förbättra processen pågår ständigt, med fokus på att stärka kunskapsunderlag och statistik för effektivare bedömningar. Då bedömningarna involverar många aktörer och olika tidsintervaller kommer processen att behöva effektiviseras och ske i nära samverkan med berörda myndigheter framöver.

2.3 Beskriv hur ytterligare strategiskt viktigt arbete inom detta område har genomförts.

RÖL samordnar nätverken GySam (kommunal gymnasiesamverkan) och REKO (kommunal vuxenutbildningssamverkan), som båda har primärsamverkansavtal från april 2024. Under året har aktivitetsplaner tagits fram för båda nätverken i linje med RUS. En vuxdag arrangerades med fokus på kombinationsutbildningar och validering.

Vuxwebben, central för yrkesutbildningsinformation, uppdateras löpande och stöder länets studie- och yrkesvägledare. Projektet Regionala valideringsstrukturer har fortsatt sitt arbete med att stärka validering inom kompetensförsörjning och arbetsliv, särskilt inom Komvux och branschsektorer där matchningsbehovet är stort.

Yrkeshögskolesamverkan i Örebro län (YHM) ökar kunskapen om yrkeshögskolan. Projektet blir en långsiktig samverkansplattform med kommuner och utbildningsanordnare och inkluderar aktiviteter för företag och potentiella studenter, som YH-mässor. Intresset är stort, men mer kunskap om hur utbildningar kan användas för reskill och upskill efterfrågas.

Genom projektet En bättre matchning (EBM) samarbetar nio regioner för att förbättra matchningen mellan högskola och yrkeshögskola, särskilt inom lärarförsörjning och infrastruktur. Kunskapsunderlag har tagits fram för att belysa behovet av yrkeslärare och STEM-lärare, och en systembild för infrastruktursektorns behov väntas inom kort.

Studie- och yrkesvägledare har en nyckelroll inom kompetensförsörjning. I Örebro har kommunen tillsatt heltidstjänster för behöriga vägledare, och i Karlskoga har två samordnare stärkt skola-näringslivssamverkan, vilket uppskattas särskilt för praktisk arbetsplatsförlagd orientering (PRAO) och arbetsplatsförlagt lärande (APL).

Årets vägledarforum i Karlskoga, med Västra Bergslagens industriförening, belyste lokala rekryteringsbehov, särskilt inom försvarsindustrin. En god lokal samverkan mellan kommun och företag är avgörande för att möta både rekryterings- och inflyttningsbehov.

Projekt för kompetensförsörjning initieras kontinuerligt. Ett efterfrågat projekt är strategisk kompetensförsörjning för SME i Mälardalen, där ALMI Mälardalen är projektägare med stöd av regionalfonden samt Region Västmanland och RÖL.

Projektet erbjuder företag stöd i att ta fram kompetensplaner, med rådgivning från IUC Industrihubb.

Teknikcollege har fått fler engagerade företag och Örebro kommun beslöt att återinföra det industritekniska programmet efter 16 år. Detta samarbete mellan kommunen och företagen stärker kompetensförsörjningen inom industrin.

Vård- och omsorgscollege arbetar för att fler ska söka vårdutbildningar på gymnasienivå och stanna inom yrket. I Örebro behövs fler APL-platser för att möta det ökade söktrycket. Språkombudssatsningar genomförs för att fler ska bli anställningsbara och för att minska personalomsättningen.

Förstudien Railcenter Hallsberg avslutades och ett genomförandeprojekt initierades med Hallsbergs kommun som projektägare. Railcenter blir en plattform för att möta företagets kompetensförsörjningsbehov inom järnvägssektorn.

2.4 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

RÖLs insatser för att stärka ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i kompetensförsörjning fokuserar på att skapa tillgängliga lärcentra, stödja små och medelstora företag och etablera hållbara utbildningsinitiativ. Genom att lärcentra utvecklas bidrar RÖL till att ge fler vuxna möjligheter till lokal utbildning, vilket minskar behovet av pendling och därigenom påverkar miljön positivt. Att arbeta med lokala förutsättningar och knyta utbildningar till regionala arbetsmarknadsbehov stödjer även den ekonomiska och sociala hållbarheten, särskilt i områden med svag arbetsmarknad. RÖL ser ett behov av tydligare incitament och finansiering för att utveckla dessa strukturer.

Den påbörjade utbyggnaden av BRT-infrastruktur i Örebro förbättrar möjligheten för boende i socioekonomiskt utsatta områden att ta del av arbetsmarknaden, utbildning och kompetensutveckling.

Projektet *Strategisk kompetensförsörjning* för små och medelstora företag (SME) inom Mälardalen är ett exempel på integrerad hållbarhetsstrategi. Projektet drivs av rådgivare på ALMI Mälardalen och IUC Industrihubben. Inom projektet anordnas gruppworkshops för företagsledning. Varje deltagande företag genomför en nulägesanalys som tar hänsyn till lokala och regionala förutsättningar. Målet är att hjälpa företagen att arbeta strategiskt med att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och, vid behov, avveckla personal. Vid utformningen av företagets kompetensplaner ska de även integrera perspektiv på ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Detta hjälper företag att vara konkurrenskraftiga och hållbara samtidigt som de utvecklar sin arbetskraft på ett socialt ansvarsfullt sätt

Initiativet Railcenter i Hallsberg stärker den regionala arbetsmarknaden och järnvägsbranschen genom att skapa utbildningar nära platsen för de största transportknutpunkterna, vilket är både ekonomiskt och miljömässigt fördelaktigt. Genom detta projekt integreras hållbarhet i kompetensförsörjning för att möta

branschspecifika behov samtidigt som resurser och möjligheter till lokal rekrytering maximeras.

Energi- och klimatutmaningar kräver också nya kompetenser för att möta den gröna omställningen. Örebro läns energi- och klimatråd identifierar yrkesbehov, som energiingenjörer och elbilmekaniker, för att stödja övergången till ett hållbart samhälle.

2.5 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Dialoger har hållits i länsgemensamma nätverk med skolchefer samt vård- och omsorgschefer från alla kommuner i länet, vilket tydliggör territoriella skillnader i kompetensbehov. Dessa skillnader blir särskilt framträdande i gruppdialoger. Fördjupade samtal har också genomförts med industriföretag genom besök hos fem lokala Teknikcollege-styrgrupper i Hällefors, Lindesberg, Örebro, Laxå och Karlskoga, då industrins behov är centrala för alla kommuner.

Inom socialfundsarbetet har ÖMS tagit fram en projektportföljsanalys som stöd för handlingsplanen och framtida utlysningar. Den nya analysen lyfter brister i territoriella perspektiv och visar behovet av att bryta ner länsnivån till kommunal nivå. Detta arbete är redan påbörjat och syftar till att stärka strategisk mobilisering.

Årets vägledarforum hölls i Karlskoga för att ge länets studie- och yrkesvägledare insikt i de specifika kompetensbehov som finns i näringslivet, särskilt inom orter med stora rekryteringsbehov.

Hallsberg och Kumla utvecklar Railcenter Hallsberg, vilket är ett strategiskt projekt med ett territoriellt fokus på den lokala och regionala kompetensförsörjningen inom järnvägssektorn. Railcenter kommer även att samverka inom Stockholm-Mälardalsregionen i samarbete med nio regioner och Mälardalsrådet. Handelskammaren Mälardalen, via YHM-projektet, deltar i möten anordnade av kommunernas näringslivskontor för att skapa en länsgemensam plattform för yrkeshögskolans strategiska kompetensarbete med ett territoriellt perspektiv.

2.6 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.³

Genomförandet av regionala dialoger med branscher och arbetsgivare, tillsammans med inskickade enkätsvar till Myndigheten för yrkeshögskolan, stärker målet att anpassa utbildningar till arbetsmarknadens behov. YH-mässor och branschforum har gett företag och utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan bättre förutsättningar att

³ För definitioner och exempel av resultat i form av prestationer och effekter samt aktuella mål, se s. 3–4 i *Anvisningar*.

samverka, vilket bidrar till att utbildningsansökningar och antalet sökande bättre möter den regionala efterfrågan.

ALMI Mälardalen och IUC Industrihubben ger stöd åt företag för att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning, kopplat till företagens affärsplaner, vilket bidrar till att öka arbetskraftens attraktivitet genom anpassade kompetensplaner. Gysam och REKO har tecknat samverkansavtal för att planera och dimensionera utbildningsutbudet i länets tolv kommuner, vilket underlättar matchningen mellan utbildningsutbud och efterfrågan. REKO arbetar även med att utveckla kombinationsutbildningar, vilket kan innebära en snabbare väg in på arbetsmarknaden för de studerande. Inom Vård- och omsorgscollege har marknadsföring genomförts för att attrahera fler sökande, med insatser i sociala medier, deltagande på mässor och besök på skolor i länet.

För att stärka besöksnäringen har två regionala branschrådsträffar hållits med ett femtiotal deltagare från hotell- och restaurangbranschen, gymnasiala utbildningar inom restaurang och livsmedel samt hotell- och turismutbildningar. Dessa träffar fokuserade på utveckling av arbetsplatsförlagt lärande (APL), attraktionskraft och matchning.

Inom ramen för ÖMS-projektet Validering har flera hinder för utvecklingen av validering identifierats, såsom statsstödet gentemot komvux och ekonomiska incitament för validering inom olika branscher. Genom kunskaps- och analysunderlag samt dialoger med myndigheter och branschföreträdare har projektet hjälpt fler företag att se fördelarna med validering. Dessutom har ny AI-baserad VR-teknik för kompetensbedömning inom vård och omsorg tagits fram, vilket visar på möjliga effektiviseringar inom utbildning och snabbare övergångar till arbetslivet.

Inom energi och klimat har länets kommuner och företag deltagit i kompetenshöjande insatser för att öka kunskapen om hållbara byggnader och fastigheter, smarta energilösningar och energieffektivisering. Ett kompetensråd har också startats i samverkan med akademien för att stärka kompetensförsörjningen inom hållbart byggande och främja praktikmöjligheter.

I kollektivtrafiken har BRT-stråket mellan Örebro centrum och universitetet minskat restiden, vilket ökar attraktiviteten för studier vid universitetet. Dessutom har en utbildning för servicereseförare startats för att möta det ökande behovet inom färdtjänst och sjukresor.

2.7 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till.⁴ Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Projektet regionala strukturer för Validering i ÖMS har bidragit med följande effekter, statsbidraget till Komvux har justerats och innefattar numer validering. Utbildningsanordnare kan nu söka stöd för validerade poäng.

Regionerna blir inbjudna i flertal strategiska sammanhang för att bidra i nationella valideringsdialoger kring samhällsekonomiska nyttor och hur ny teknik kan bidra.

Samverkansavtalen mellan kommunernas vuxenutbildningar i Örebro län har validering inskrivet. Länsarbete mellan alla offentliga vård- och omsorgsarbetsgivare har inletts för utvecklandet av nya kompetensroller, stegförflyttning och differentiering. I detta blir validering ett nyckelverktyg.

Teknikcollege arbete i samverkan med Örebro kommun och aktiva företag har gett effekt, efter 16 år kan man återigen söka industritekniskt program.

Business Region Örebro (BRO) har sedan 2020 drivit projektet Smart Move. Arbetet i Smart Move har huvudsakligen fokuserat på talangattraktion där en bred förankring har skett i länets samtliga kommuner baserat på respektive kommuns primära rekryteringsbehov. Arbetet i projektet har utgått från det så kallade TAM-hjulet där man arbetat i samtliga delar. En utmaning i arbetet är näringslivets förmåga att ta tillvara internationell talang som finns i länet, studenter och PhD vid Örebro universitet samt medföljande, där avsaknad av kontaktnät och kunskaper i det svenska språket försvårar möjligheten att bli kvar i länet. Under senare delen av 2024 övergår projektet till att vara en del av BRO:s ordinarie verksamhet.

3. Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande

3.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom detta område har genomförts.

Den övergripande visionen för innovationsstödet i Örebro län (fastställd 2020) är att skapa ett samordnat, effektivt och tydligt ledarskapsdrivet system. Målsättningen är att länet ska utveckla en innovativ och välkomnande kultur, generera fler idéer och kunskapsintensiva företag, samt attrahera och stödja individer och kapital för framtida utveckling.

För att stödja detta arbete bildades Region Örebro Innovation AB (RÖIAB), samägt av RÖL, Örebro kommun och Örebro universitet. Efter sitt första verksamhetsår har RÖIAB identifierat vissa utmaningar inom innovationssystemet, särskilt vad gäller kommersialiseringen av forskning och tillämpning av forskning som inte är kommersiellt inriktad. Det har även uppstått behov av ökad samverkan mellan näringsliv och akademi, särskilt kopplat till tillämpad forskning som svarar på

⁴ Ibid.

näringslivets behov. Rollen och samordningen inom systemet behöver också tydliggöras.

För att möta dessa utmaningar och öka idégenereringen samt attraktionen av företag och kapital har Region Örebro län (RÖL) initierat ett nära samarbete mellan RÖIAB och Business Region Örebro (BRO). BRO, som finansieras av RÖL och stödjer kommunernas arbete med investeringar och etableringar, kommer tillsammans med RÖIAB att driva regionalt utvecklingsarbete på ett strategiskt plan. Det är en ansats som bedöms bygga kapacitet och struktur inom innovation, entreprenörskap och företagande.

För att göra det tydligare för länets innovations- och företagsfrämjande aktörer vilka förflyttningar RÖL önskar inom området har RÖL inför 2025 tagit fram ett antal mätbara mål. Dessa har därefter kopplats till de uppdrag som länets innovations- och företagsfrämjande aktörer driver som en del av det regionala utvecklingsuppdraget, vilket gör det enklare att mäta och följa upp såväl systemets utveckling som aktörernas bidrag.

RÖL har, tillsammans med regioner i Östra Mellansverige, erhållit status som en "Regional Innovation Valley" av EU-kommissionen, ett erkännande inom cirkulär ekonomi. Detta erkännande ger tillgång till nya samarbeten och stärker RÖLs innovationsposition på europeisk nivå.

Samtidigt upplever RÖL utmaningar kring finansieringen av insatser, särskilt inom Förordning 2003:596 som begränsar regionernas 1:1-medel för utvecklingsprojekt. RÖL är därför aktivt engagerad i en utvecklingsgrupp med Tillväxtverket för att förnya regelverket och därigenom förbättra finansieringsmöjligheterna. Samtidigt uppmuntras en ökad samfinansiering av EU-medel för internationella samarbeten, något som dock begränsas av Tillväxtverkets kapacitet.

Partnerskapet för sociala innovationer, en plattform som samlar civilsamhälle, offentlig sektor och akademi möjliggör framväxt av idéer och aktiviteter som kan utvecklas till sociala innovationer för att hantera samhällsutmaningar. Ett projektanslag från ESF+ har sökts för att stärka detta arbete. Inom området mikrofinansiering för den sociala ekonomin pågår även projektet Microfuture med stöd av Interreg Europe.

I Örebro län spelar kulturella kreativa branscher (KKB) en viktig roll, särskilt inom kulturföretagande. I linje med den nationella strategin för KKB, som beskriver branschen som en basindustri, behöver RÖL utveckla en regional strategi för att stärka dess potential och främja kulturutveckling.

Energi- och klimatfrågorna är även prioriterade inom länet. Energi- och klimatrådet, som leds av RÖL tillsammans med Länsstyrelsen, samlar länets aktörer för att skapa nya samarbeten och nödvändiga och snabba omställningar.

För att framgångsrikt genomföra den gröna omställningen framöver krävs också insatser inom beteendeförändring och konsumtion, där dock RÖL för närvarande saknar finansieringsmöjligheter för att driva arbetet framåt.

3.2 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Region Örebro län arbetar aktivt med att stärka näringslivets hållbarhet genom tre huvudstrategier:

1. **Cirkulära affärsmodeller och digitalisering**

Företag uppmuntras att utveckla cirkulära affärsmodeller som främjar resurseffektivitet och återanvändning. Digitalisering är en nyckel till att effektivisera affärsprocesser och stötta kompetensutveckling inom länet.

2. **Entreprenörskap och jämlikhet**

Särskilt fokus läggs på att stärka entreprenörskapet bland unga och kvinnor för att skapa ett mer jämlikt och dynamiskt näringsliv. Målet är att bredda företagandet och öka överlevnadsgraden för nya företag i länet.

3. **Internationalisering och hållbara etableringar**

RÖL arbetar för att attrahera hållbara investeringar och stödja företag med internationella expansionsplaner. Detta sker genom att skapa gynnsamma förutsättningar för etableringar och säkerställa infrastruktur och resurser som elförsörjning och lokalt stöd.

Utöver dessa insatser fortsätter RÖL att delta i Fastighetsnätverket för att öka takten inom hållbart byggande och samarbeten med andra regioner i Östra Mellansverige bidrar till gemensamma projekt som Elsmarta ÖMS och Fossilfritt 2030.

Region fokuserar även på social innovation och innovation inom civilsamhället för att adressera viktiga samhällsutmaningar med hållbarhetsperspektiv. Här bidrar sociala företag och civilsamhället, ofta med arbetsintegrerande verksamheter, till ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet, vilket ytterligare stärker länets långsiktiga utveckling.

3.3 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

I Örebro län har innovationsstödsystemet genom kommunbesök och samtal med lokala aktörer identifierat flera utmaningar och behov som rör innovation och entreprenörskap i de mindre, resurssvagare kommunerna. För att skapa en bättre förståelse för deras potential och hinder har möten genomförts där särskilt vikten av tydlig kommunikation och närmare samverkan mellan kommunerna och innovationsstödsystemets olika parter har betonats. Ett samordnat erbjudande och förbättrad service kring nyföretagande efterfrågas, vilket skulle kunna stärka det företagsfrämjande systemet i länet. Denna fråga, som är relativt ny för RÖL, lyfter även vikten av att länets kommuner tillsammans kan verka för ett ökat internationaliseringsarbete och stärkt EU-samarbete, med sikte på nya resurser och projekt inom näringslivsutveckling, innovation och hållbarhet.

Inom nätverket Partnerskapet för sociala innovationer har fem av länets kommuner och lokala civilsamhällsorganisationer samlats för att söka finansiering från ESF+ programområde E. Detta arbete med social innovation syftar till att utveckla

samarbetsplattformar för att bättre kunna möta samhällsutmaningar, främja integration och skapa hållbara lösningar för lokal utveckling.

Förutsättningarna för nyetablering av företag varierar mellan olika områden på grund av skillnader i elnätsägarnas anslutningskostnader, vilket påverkar kommunernas attraktionskraft för nya investeringar.

För att främja utvecklingen i länet på ett hållbart och konkurrenskraftigt sätt behövs här en territoriell strategi som kan överbrygga dessa lokala skillnader och stärka länets förutsättningar för att locka till sig ny verksamhet.

Tillsammans kan dessa initiativ bidra till att bygga en mer sammanhållen region där innovationskraft, företagsklimat och social hållbarhet stärks över länets alla delar.

3.4 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.⁵

Under 2024 har ÖMS implementerat ett missionsbaserat arbetssätt, där privata och offentliga aktörer, akademien och civilsamhället utbildats i systeminnovation med målet att åstadkomma bredare, systemförändrande insatser. Genom denna ansats vill länet stärka sitt innovationsarbete och engagera fler aktörer. Exempel på framtida möjligheter inkluderar att skala upp initiativ som bygger på cirkulär ekonomi, exempelvis Frövi-projektet där spillvärme används för livsmedelsproduktion.

För att mäta innovationssystemets effektivitet har RÖL under året arbetat med METRIC-modellen, som analyserar indikatorer som företagsstartfrekvens och systemets ledning. Dessa insikter stödjer strategiska beslut och stärker RÖLs innovationsförmåga och långsiktiga konkurrenskraft.

Inom industriell och urban symbios har etableringen av Wa3rm-projektet lett till Sveriges största växthusodling för tomater och skapat cirka 200 nya jobb. Genom deltagande i nationella nätverk och regionala samverkansprojekt bygger RÖL upp en kompetens för industriell symbios som kan skalas och attrahera nya investeringar. En utmaning är dock statsstödsreglerna, som i nuläget inte är anpassade för regenerativa företagsetableringar.

Inom energi och klimatfrågor har RÖL genomfört en rad initiativ för att stödja en robust elförsörjning och minska klimatpåverkan. Energi- och klimatrådet har samlat elproducenter, nätägare och kommuner i länet för att diskutera strategier för elektrifiering. Företag har fått stöd för energieffektivisering, vilket har lett till konkreta förbättringar. Vidare har utbildningar hållits för bygg- och fastighetssektorn kring hållbara material och energieffektivitet, vilket ligger i linje med RÖLs mål om minskad klimatpåverkan.

⁵ För definitioner och exempel av resultat i form av prestationer och effekter samt aktuella mål, se s. 3–4 i *Anvisningar*.

Kommunerna har även fått stöd för att bättre förstå och använda nätutvecklingsplaner, vilket hjälper dem att planera för framtida etableringar och öka sin attraktionskraft för företag. Tillsammans stärker dessa initiativ länets hållbarhet och utvecklingspotential, med synergier mellan ekonomisk tillväxt, miljöhänsyn och socialt ansvar.

3.5 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till.⁶ Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Ej aktuellt 2024.

4. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet

4.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom detta område har genomförts.

RÖL arbetar aktivt för att förbättra tillgängligheten både genom digital kommunikation och fysisk infrastruktur, med insatser för att stärka regional konkurrenskraft och hållbar utveckling.

Digital kommunikation

Den regionala biblioteksverksamheten stödjer Örebro läns folkbibliotek i deras lagstadgade uppdrag genom kompetensstärkande insatser. Under 2024 genomfördes insatser för att stärka folkbibliotekspersonalens kunskaper inom medie- och informationskunnighet för att tillsammans med folkbiblioteken främja det demokratiska samhällets utveckling.

För att stödja besöksnäringen har RÖL lanserat en digital plattform i samarbete med kommuner och näringslivsaktörer. Plattformen, resultatet av en innovationsprocess startad 2022, ger besökare en översikt över lokala besöksmål och naturleder, vilket gör det enklare att planera och uppleva hållbara besök i länet.

Trots utmaningar med minskade nationella stödmedel har RÖL fortsatt sin satsning på digital infrastruktur, särskilt på landsbygden. Genom samarbete med andra Mellansverigeregioner strävar RÖL efter att påskynda utbyggnaden av snabb digital infrastruktur, vilket stärker företagets konkurrenskraft och förbättrar invånarnas tillgång till samhällsservice, utbildning och sociala aktiviteter.

Fysisk infrastruktur

För att möta behovet av hållbar mobilitet och ökat kollektivresande arbetar Region Örebro län (RÖL) för att utveckla transportsystemet och göra kollektivtrafiken mer tillgänglig, även för fritidsaktiviteter. Genom att använda Tillväxtverkets nationella kartläggning av turismens transportsystem har RÖL lagt en grund för att revidera Trafikförsörjningsprogrammet och bättre anpassa trafiken för såväl invånare som

⁶ Ibid.

besökare. Under året har RÖL även påbörjat arbetet med att ta fram en ny länsplan för transportinfrastruktur.

RÖL har tillsammans med kommuner och privata aktörer genomfört strategiska satsningar på fossilfria transporter, inklusive utbyggnad av laddinfrastruktur. Dessa insatser underlättar näringslivets omställning, minskar länets klimatpåverkan och stärker dess position som en hållbar region.

I järnvägsutvecklingen är arbetet med en förbindelse mellan Oslo och Stockholm en central fråga. En lokaliseringsutredning för Nobelbanan (Örebro–Kristinehamn) har inletts, då denna sträcka har betydelse för totalförsvaret, näringslivstransporter och arbetsmarknadsintegration. RÖL har också aktivt påverkat EU:s transportagenda i hållbar mobilitet och genom samarbetet En Bättre Sats har en storregional systemanalys tagits fram för att öka kollektivt resande och stärka Stockholm-Mälardalens transportsystem.

Ökade kostnader för infrastrukturprojekt har drivit RÖL att utforska alternativa finansieringslösningar för projekt som Oslo–Stockholm, Botniska korridoren och andra samarbetsinitiativ. Sammantaget skapar dessa satsningar på digital och fysisk infrastruktur möjligheter för en mer hållbar, tillgänglig och konkurrenskraftig region.

4.2 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Den regionala biblioteksverksamheten spelar en central roll i att främja digital delaktighet, särskilt genom att stödja folkbibliotekens arbete med kompetenshöjande insatser och medelsfördelning. Detta stärker individers och samhällets förmåga att använda digital teknik för lärande och samhällsengagemang, vilket bidrar till ökad social hållbarhet.

Inom näringslivsområdet har länet utvecklat en digital plattform för besöksnäringen som samlar och synliggör det lokala utbudet av upplevelser och besöksmål. Genom att ge företag möjligheten att marknadsföra sig utan kostnad stärker plattformen den ekonomiska hållbarheten genom att bredda marknadsföringen och minska miljöpåverkan genom materialfria marknadsföringsinsatser. Detta gör det enklare för besökare att planera och boka sin resa, vilket stärker den sociala hållbarheten genom ökad tillgång till länets turistmål, särskilt för personer utan egna transportmedel.

Samtidigt belyser den nationella kartläggningen "Transportsystemet för turism" vikten av att utveckla hållbara och tillgängliga turisttransporter, särskilt till landsbygdsorter. Idag är det ofta nödvändigt för turister att använda bil för att nå dessa destinationer, vilket inte är hållbart ur något hållbarhetsperspektiv. För att säkerställa långsiktig hållbarhet inom transportsektorn behövs det en nationell samordning och strategiska insatser för att förbättra tillgången till hållbara transportalternativ.

Inom energi- och klimatområdet har RÖL arbetat med offentliga upphandlare för att driva på omställningen till hållbara transporter. Genom att ställa krav på fordon, drivmedel och cirkulära lösningar har kommunen och länets energi- och klimatråd möjliggjort en snabbare och mer effektiv omställning. Dialoger mellan offentliga upphandlare och regionala transportsäljare har skapat en tydligare marknad och ett

ökat intresse för hållbara transporter, vilket ytterligare stödjer både den ekonomiska och miljömässiga hållbarheten.

Slutligen kräver arbetet med att förbättra länets tillgänglighet en helhetssyn där såväl fysisk som digital infrastruktur beaktas. För att skapa hållbar tillgänglighet för både person- och godstransporter måste fysiska miljöer och tjänsteerbjudanden anpassas på ett långsiktigt och strategiskt sätt. Här spelar alla tre hållbarhetsdimensionerna en avgörande roll för att bygga en hållbar framtid, där både rörlighet och digitala lösningar är tillgängliga för alla.

4.3 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Visit Sweden har initierat ett nationellt projekt för att samla Sveriges besöksnäring genom ett API baserat på Open Data och internationellt strukturerade data. Inom ramen för RÖLs innovationsprocess för en digital plattform har RÖL tillsammans med länets kommuner och aktörsnätverk beslutat att bygga plattformen på Open Data. Detta har genomförts i nära samarbete med RÖLs digitaliseringskoordinator.

Under året har RÖL också samarbetat med andra regioner och nationella aktörer, såsom Tillväxtverket, för att främja hållbara transporter inom turismen. Detta arbete har inkluderat deltagande i nationella seminarier och kunskapsdagar inom ÖMS.

Under 2024 tas en uppdaterad regional kartläggning av infrastrukturen fram. Syftet är att både visa nuläget för länets infrastruktur och identifiera utvecklingspotential samt områden där utbyggnad behövs för att främja en omställning till hållbara fordon. Samtidigt pågår arbete för att öka användningen av biogas i länet för att möta den minskade efterfrågan på denna resurs.

I arbetet med att förbättra tillgängligheten i länet tas ett territoriellt perspektiv i beaktande, vilket gäller oavsett om det handlar om närhet, rörlighet genom transportsystemet eller digital kommunikation.

4.4 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.⁷

Under 2024 lanserades ett digitalt rekommendationsverktyg baserat på innovation och Open Data. Verktöget stärker den digitala synligheten för besöksnäringen och möjliggör samverkan mellan aktörer inom området. RÖL har skapat en metod och resurser för att etablera och förankra ett regionalt arbetssätt samt användning.

RÖL har publicerat nästan 500 aktiviteter/besöksmål via Open data, erbjudit flera utbildningsträffar för rekommendationsverktyget som enligt RÖLs statistik genererat flera tusen besök.

⁷ För definitioner och exempel av resultat i form av prestationer och effekter samt aktuella mål, se s. 3–4 i *Anvisningar*.

Dialogen och samverkan mellan besöksnäringen, Länstrafiken och Närtrafiken har stärkts genom möten och aktiviteter. Närtrafikens ökade budget gör det möjligt för fler att resa till och från landsbygden. Ett underlag har också tagits fram för Trafikförsörjningsprogrammet för att främja hållbar tillgång till kollektivtrafik för turismresande.

Insatser har genomförts för att stödja omställningen till hållbara transporter. Dessa insatser inkluderar utveckling av upphandlingsmallar för fossilfria drivmedel, stöd till offentlig sektor genom kravställningar, samt etablering av nätverk för kunskapsutbyte om fossilfria transporter. Dessa insatser kopplas till mål 3 i Regionala utvecklingsstrategin (RUS), som rör god resurseffektivitet, samt effektmålet om minskad klimatpåverkan. En dialoggrupp för privata transportköpare har bildats för att gemensamt utveckla kravställningar och samarbeten som kan bidra till en mer hållbar transportmarknad.

Under året genomfördes också tester inom projektet HCT Duo Demo för att undersöka möjligheten att införa längre lastbilar. Tester på sträckan Örebro-Hallsberg har analyserat både effektivitetsvinster och trafiksäkerhetspåverkan, särskilt för oskyddade trafikanter.

I det storregionala samarbetet har analyser och underlag tagits fram för att identifiera infrastrukturåtgärder som kan förbättra tillgängligheten för både person- och godstransporter. Dessa analyser ska ligga till grund för framtida åtgärder inom transportinfrastruktur.

4.5 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till.⁸ Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Ej aktuellt 2024.

5. Anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

5.1 Har anslaget bidragit till att nå målen i:

- den regionala utvecklingsstrategin?

Ja ☒

Nej ☐

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

⁸ Ibid.

Region Örebro län (RÖL) tar fram riktlinjer och inriktningsbeslut. Riktlinjen är ett styrdokument som visar hur de regionala utvecklingsmedlen (1:1 medlen) ska användas för att stärka måluppfyllelsen i RUS. Riktlinjen är vara styrande vid beslut om regionala utvecklingsmedel. Riktlinjen följs av inriktningsbeslut för projekt och företagsstöd. Inriktningsbesluten ska ange vilka insatser som är särskilt viktiga att prioritera under kommande år samt eventuella prioritetshöjande kriterier. Inriktningsbesluten visar på en indikativ fördelning mellan företagsstöd och projekt. Denna fördelning ska baseras på en analys över tidigare års fördelningar samt en omvärldsanalys av hur behovet av de olika stödtyperna förväntas se ut det kommande året.

Utvärdering och analys, tillsammans med aktuell omvärldsbevakning, ska ligga till grund för hur kommande års 1:1-medel bör användas. RUS-uppföljningen ska visa på ett antal områden som det behöver kraftsamlas kring för att kunna uppnå RUS:ens mål om en hållbar utveckling. Det ska även göras en årlig kartläggning och analys av Regional utvecklings projektportfölj i syftet att identifiera vilka gap som finns avseende finansiering.

Inom ramen för beslutade inriktningar prioriteras projekt som medfinansieras med EU-medel och projekt med innovativa lösningar för att lösa samhällsutmaningarna. T.ex. kan digital teknik och kompetens bidra till att hitta lösningar för bland annat minskad miljö- och klimatpåverkan, klimatanpassning, social sammanhållning och demografisk utveckling.

Under 2024 har medfinansiering beviljats till 12 nya projekt, som samtliga bedöms ligga i linje med beslutade inriktningar och som förväntas bidra till RUS:ens målsättningar inom respektive område.

Utifrån RUS:ens mål och RÖLs inriktningsbeslut så prioriteras företagsstöd till företag med nya affärsidéer, satsningar på internationalisering, företag som drivs av kvinnor, företag inom avancerad tillverkningsindustri samt företag som investerar i miljövänliga och effektiva lösningar. Inom kommersiell service så prioriteras investeringar och hemsändningsbidrag. 2024 har cirka 70 stöd beviljats varav 6 st inom kommersiell service.

- nationellt och regionala program för Europeiska regionala utvecklingsfonden?

Ja ☒

Nej ☐

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

Inom ramen för beslutade inriktningar är medfinansiering till EU prioriterat.

Av de projekt som beviljats medfinansiering under året avser tre stycken medfinansiering till Europeiska regionala utvecklingsfonden.

- program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)?

Ja ☐

Nej ☒

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

Under 2024 har inga nya Interregprojekt beviljats.

- i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning?

Ja ☐

Nej ☐

Ej aktuellt ☒

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

-

5.2 Beskriv hur hänsyn till ekonomisk, social (inklusive jämställdhet och integration) och miljömässig hållbarhet har påverkat regionens beslut om medel till projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.

Alla projektansökningar ska beskriva hur man förhåller sig till hållbar utveckling – ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Detta innebär att projekten ska innehålla en beskrivning av specifika utmaningar kopplade till jämställdhet, mångfald, miljö samt barn och unga, och hur dessa utmaningar kan bemötas.

Projekten ska bidra till att utvecklingen av länet är hållbar, både ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv. Projektens insatser ska sammantaget bidra till att det regionala utvecklingsarbetet går i riktning mot omställning till ett hållbart samhälle.

Vid ansökan om företagsstöd ska företagen alltid uppge hur investeringen påverkar de ekonomiska, sociala samt miljömässiga utvecklingen. Samtliga företagsstöd bidrar till en ekonomisk hållbarhet då kraven är att stöden ska ge en ökad konkurrenskraft. Det i sin tur säkrar och ger fler arbetstillfällen i företagen. Flera av stöden ger också ofta effektivare tillverkningsprocesser med lägre miljöverkan och även bättre arbetsmiljö för de anställda.

Inom stöd till kommersiell service så riktar sig stöden främst till att behålla service på landsbygden genom att stötta dagligvaruhandeln samt drivmedelsstationer. För de boende på landsbygden där servicen är gles är det viktigt att det finns en viss grundläggande service inom rimligt avstånd. Butikerna blir också självklara samlingspunkter och uppfyller då även fler sociala behov än bara närheten till service. Butikerna bidrar även till arbetstillfällen. Investeringarna som beviljas till

dagligvaruhandeln är till stor del satsningar som leder till mindre elförbrukning i företagen.

5.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats och påverkat beslut om medel.

RÖL tar hänsyn till det territoriella perspektivet genom att se till länets strukturella och geografiska skillnader. De projekt som finansieras ska sammantaget leda till likvärdiga förutsättningar i länet.

RÖL prioriterar och beviljar stöd till dagligvaruhandeln och drivmedelsstationer på landsbygden enbart där servicen är gles och spridningen av beviljade stöd inom länet är bra. Dagligvarubutikerna på landsbygden har ofta en sämre lönsamhet än butikerna i tätorterna och investeringsstöden är nödvändiga för att företagen ska bli konkurrenskraftiga och kunna vara kvar på orten.

RÖL har som mål att nå ut till samtliga kommuner med de olika stöden och under 2024 har företagsstöd beviljats i samtliga av länets kommuner. I länet så skiljer sig branschstrukturen mellan länets kommuner vilket innebär att det finns olika behov av de olika stöden beroende på hur kommunerna ser ut. Vissa stödformer beviljas inte i Örebro tätort då bedömningen är att företagen inte har de utmaningar som finns i övriga delen av länet. Trots det så beviljas flest stöd till företag i Örebro kommun. Det gäller främst konsulttjänster samt såddbidrag till nystartade företag. Det särskilda investeringsstödet har haft en fortsatt bra spridning i länet under 2024.

6. Analys, uppföljning och utvärdering

6.1 Beskriv hur ni har tagit tillvara erfarenheter och kunskaper från analyser, uppföljningar och utvärderingar i det regionala utvecklingsarbetet.

Genom den årliga uppföljningen av regionala utvecklingsstrategi (RUS) har Region Örebro län (RÖL) identifierat fyra särskilda utmaningsområden som kräver gemensamma insatser från olika aktörer i länet: inkludering, barn och unga, grön omställning samt kompetensförsörjning. En central del har varit att analysera trender och utmaningar som länet står inför, vilket har lett till konkreta förslag på åtgärder som är skraddarsydda för att möta dessa behov. Resultatet har bland annat delats med aktörer inom Partnerskapet för regional utveckling i Örebro län, som inkluderar länets kommuner, Handelskammaren Mälardalen, Länsstyrelsen, RÖL, RF-SISU, Örebro läns bildningsförbund och Örebro universitet. Syftet med dessa kommunikationsinsatser, baserade på uppföljningar och analyser av nuläget i länet, är att få så många aktörer som möjligt att sträva åt samma håll för att uppnå målen i RUS.

Under det gångna året har RÖL fortsatt att dra nytta av insikterna från uppföljningar, analyser och utvärderingar för att ytterligare förbättra det regionala utvecklingsarbetet. Ett resultat av RUS-uppföljningen är initiativet Kraftsamling Barn och Unga, som syftar till att förbättra villkoren för barn och unga i länet. Kraftsamlingen Barn och unga fungerar som en plattform för att underlätta samverkan mellan olika aktörer och verksamheter inom relevanta insatsområden. Målet är att

stärka lokala insatser och främja ett gemensamt lärande mellan aktörer. Under hösten har det funnits en utlysning om projektmedel där godkända projekt kommer att ingå i Kraftsamlingen, med möjlighet att dela erfarenheter och lärdomar med andra projekt och aktörer.

RÖL har också genomfört en analys av projektportföljen, där alla pågående projekt har granskats utifrån RUS tio prioriterade områden och de fyra utmaningsområdena. RÖL har även gjort en gapanalys mellan RUS-uppföljningen och den nuvarande projektportföljen. Resultaten från denna analys kommer att användas som grund för inriktningen av framtida projektfinansieringar.

RÖLs interaktiva statistikrapporter i Power-BI, som finns tillgängliga på RÖLs webbplats, fungerar som kunskaps-, analys- och planeringsunderlag för länets kommuner och aktörer. Rapporterna uppdateras löpande. En utmaning har dock varit den eftersläpande statistiken och att RÖLs ekonomiska situation medfört att RÖL inte har haft möjlighet att ta fram fler fördjupade analyser, trots att de efterfrågas både internt och externt.

6.2 Beskriv hur ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har integrerats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

RÖL tar med samtliga tre hållbarhetsdimensioner i analyser, uppföljningar och utvärderingar. Vårt hållbarhetsarbete som är grunden till många av RÖLs analyser, tar utgångspunkt i Agenda 2030; ekonomiskt, social och miljömässig hållbarhet är som ett horisontellt perspektiv som genomsyrar hela RÖLs regionala utvecklingsarbete.

6.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

Under året har Örebro tagit ytterligare steg för att integrera territoriella perspektiv i analyser, uppföljningar och utvärderingar genom bland annat utvecklingen av en webbaserad GIS-karta. Denna interaktiva karta erbjuder användare möjlighet att själva utforska olika geografiska aspekter genom att välja olika lager med variabler. Genom denna funktion kan RÖL visualisera allt från tillgängligheten och befolkningsfördelning till socioekonomiska förhållanden, vilket ger ett kraftfullt verktyg för att analysera och förstå regionala skillnader.

I arbetet med analys och territoriella perspektiv har RÖL också fokuserat på att belysa särskilt utsatta grupper, som kan påverkas mer av regionala skillnader i arbetsmarknad, utbildning och tillgång till samhällsservice. RÖL delar upp statistiken på olika geografiska nivåer för att få en mer detaljerad bild: på kommunnivå, men även på RegSo- och DeSO-nivå där det är möjligt. Detta gör att RÖL kan identifiera områden med specifika utmaningar och anpassa insatser för att möta deras behov mer effektivt.

Med utvecklingen av en nya GIS-karta och det ökade fokuset på geografiska detaljer i RÖLs Power-BI rapporter har RÖL skapat en plattform som är tillgänglig för både interna och externa aktörer. Genom att göra denna information mer tillgänglig hoppas RÖL främja ett mer inkluderande och datadrivet regionalt utvecklingsarbete, där beslut kan baseras på aktuella, lokala behov och förutsättningar.